

Vybrané historické edukační modely II

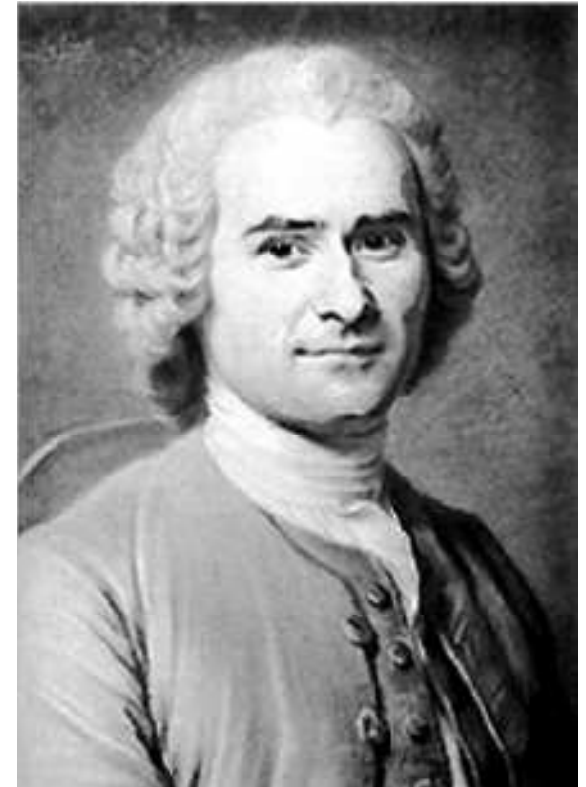
Svobodný edukační model – J. J. Rousseau

Pedocentrický edukační model – J. Dewey

Svobodný edukační model – J. J. Rousseau

Jean-Jacques Rousseau (1712–1778)

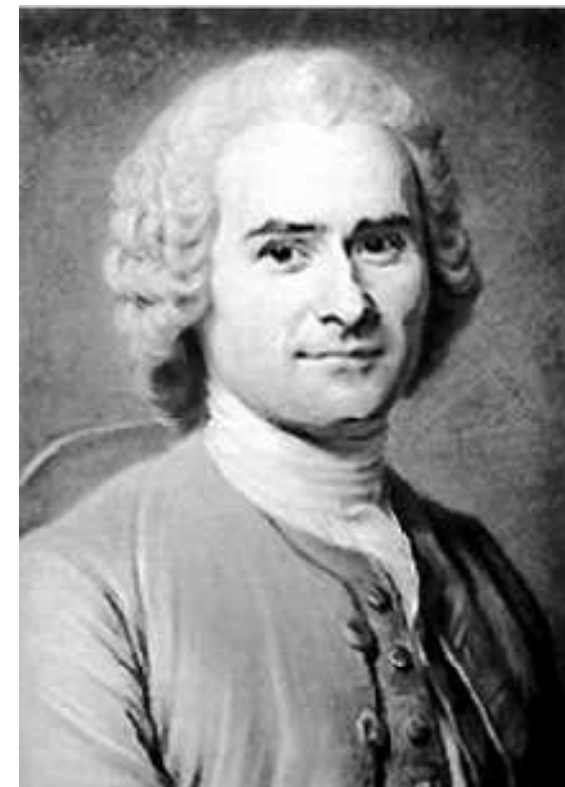
- osvícenský myslitel
- podstatné ovlivnění filozofie, politologie, literatury, pedagogiky, ...
- sociální teoretik
- senzualista
- průkopník občanské rovnosti
- pohnuté životní osudy
- rozkol mezi dílem a životem

Rousseau – pojetí edukace

Emil čili o výchově (1762)

- pedagogický román
- 5 částí: **edukace** 0–2, 2–12, 12–15, 15–21, ženy
- **přirozená** = respektování věkových ad. specifík
- **svobodná** = cíl + forma edukace
- **cíl = Člověk** (ne rytíř či budovatel komunismu)
- **citovost** – láska k dítěti
- **empirie** – příroda = hlavní kniha
- **mravní výchova** – metoda – přirozené následky
- 1. kritika vznikající státní školy
- výchova dívek – kritika již v jeho době

Pojetí dětství před a po Rousseauovi

- **středověk – dětství = nedůležitá a krátká fáze života**
(malý dospělý) – toto pojetí dlouho přetrvává
- **posun** – přelom 16. a 17. st. u části dvorské a městské společnosti
- **novověk** – sice svébytné, leč neplnohodnotné období
- **Rousseau (1712–1778)** – poprvé **dětství = autonomní část života**
- Rousseau = **inspirace pro moderní pedagogiku** –
např. Ellen Keyová – kniha ***Století dítěte*** (mělo být 20. století, ale...)
- navazuje současná **humanistická koncepce edukace**

Pojetí dětství před a po Rousseauovi

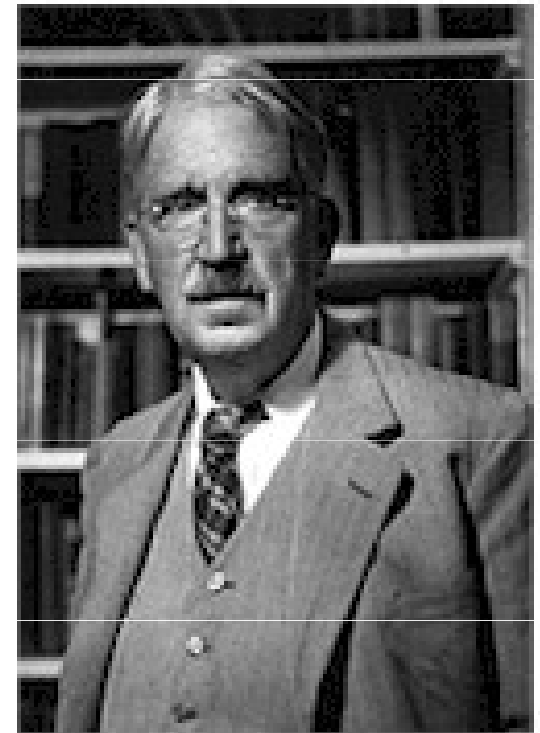
- přelom 19. a 20. st. – dětství = plnohodnotné období = **fáze životní cesty**
  - pojetí „nové výchovy“ = od dětství kultivovat **svobodu + zodpovědnost + sebekontrolu**
  - dnešek – **dítě = subjekt svého rozvoje** =
přechod od statutu majetku (byť nejcennějšího a vyžadujícího péči a ochranu) ke statutu **osobnosti se sebeurčujícími právy**
- ↓
- **edukace = pomoc dítěti na cestě k autonomii**
  - **Úmluva o právech dítěte** (1989, ČSFR 1990)

Pedocentrický edukační model – John Dewey

John Dewey (1859–1952)

- americký filozof a pedagog
- představitel pragmatismu
- význam **empirie**
- univerzitní kariéra
- 1896 – založil laboratorní školu v Chicagu
- knihy: ***Škola a společnost, Demokracie a výchova***

Pedocentrický edukační model – J. Dewey

- vychází z **kritiky staré školy** =
klasické pojetí vzdělávání = $T \rightarrow P$
- nové pojetí vzdělávání = $P \rightarrow T \rightarrow P$
- východisko = **pedocentrismus**
- **změna role pedagoga** (učitele)
(z hlavního herce se stává režisér)
- **učení konáním**
- změna **vybavení školy**
- **projektová výuka**

